

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/32/2024
Identifikačné číslo spisu:	5321203490
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5321203490.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. P. U., advokáta, K., K. W. XXXX, proti žalovanému L. T., narodenému XX. H. XXXX, B. X., P. XXXX, zastúpeného advokátom JUDr. Jozef Pikuliak, Skalité 1374, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. CA-12C/97/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. júla 2023 sp. zn. 7Co/47/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. júla 2023 sp. zn. 7Co/47/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca - v súčasnosti Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. októbra 2022, č. k. 12C/97/2021-119, určil, že právny úkon, kúpna zmluva uzavretá medzi ZVARSTAV Slovakia, s.r.o., 023 05 Nová Bystrica č. 153, IČO: 46101268, ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim, ktorou predávajúci previedol na kupujúceho vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaný na LV č. XXXX v kat. územie B. X., obec B. X., okres K., vedeného Okresným úradom K., katastrálny odbor, ako pozemok CKN č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 112 m², rodinný dom č. súp. XXX, postavený na parcele CKN č. XXXX/X, ktorej vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený pod č. V XXXX/XXXX zo dňa 31. 12. 2018, je voči žalobcovi právne neúčinná (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie v podstatnom konštatoval, že vyhodnotením daných okolností prejednávanej veci dospel k záveru, že žaloba bola podaná včas a žalobca preukázal, že disponuje proti dlžníkovi nielen vymáhateľnou, ale aj tzv. judikovanou pohľadávkou, ktorá bola preukázaná a potvrdená vo forme právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu ako exekučného titulu. V konaní bolo nesporné, že došlo k uzatvoreniu právneho úkonu - kúpnej zmluvy z XX. J. XXXX a žalobu bolo dôvodné posúdiť podľa § 42a ods. 4 písm. b) v spojení s § 42b zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), pričom mal za to, že bola naplnená aj ďalšia podmienka o úspešnosti žaloby, že právny úkon bol uskutočnený v úmysle ukrátiť veriteľa, a že

žalovaný mal vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 8C/74/2019 z 08. decembra 2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/38/2021-379 z 27. júla 2021 bola spoločnosť ZVARSTAV SLOVAKIA, s.r.o. zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 5.303,92 eur spolu s 8 %-ným úrokom z omeškania od 23. 08. 2018 do zaplattenia, paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávok vo výške 120 eur a k povinnosti žalobcovi nahradiť trovy konania v rozsahu 100 %. Keďže nárok žalobcu nebol uspokojený, bol ním podaný návrh na exekúciu, ktorá je vedená pod sp. zn. 154EX/963/2021 súdnym exekútorom Mgr. Milanom Somíkom. Podľa správy o priebehu exekúcie zaslanej žalobcovi bolo zistené, že dlžník ZVARSTAV SLOVAKIA, s.r.o. - povinný nevlastní žiaden majetok s výnimkou motorového vozidla z roku 2012, ktoré bolo blokováné už predchádzajúcimi dvoma inými exekúciami vedenými na povinného. Jediným majetkom, ktorý dlžník vlastnil bola nehnuteľnosť, ktorú previedol na žalovaného ako blízku osobu kúpnu zmluvou z XX. XX. XXXX, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom K., katastrálny odbor dňa 31. 12. 2018 pod číslom P (v zrýchlenom konaní), keď spoločnosť ZVARSTAV SLOVAKIA, s.r.o. previedla na žalovaného nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, k. ú. B. X., a to rodinný dom č. súp. XXX, postavený na KNC parcele č. XXXX/X, ako aj pozemok - KNC parcelu č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 112 m², podľa čl. II. zmluvy za dohodnutú kúpnu cenu 3.000 eur, čomu svedčí súčasný zápis vlastníctva na liste vlastníctva. 1.3. Súd prvej inštancie poukázal na to, že z obsahu exekučného titulu je zrejmé, že žaloba bola súdu doručená 05. novembra 2019, pričom žalobca zastupoval dlžníka ako advokáta od roku 2015, kedy dlžník vystupoval v pozícii žalovaného. Faktúry na podklade ktorých bola podaná žaloba boli vystavené už v roku 2018. K prevodu nehnuteľnosti vo vlastníctve dlžníka kúpnu zmluvou došlo v decembri 2018. Pokiaľ žalovaný ako syn konateľa dlžníka nevyvrátil tvrdenia o odovzdávaní dokladov žalobcovi ako právnomu zástupcovi vo vzťahu k iným súdnym sporom (neunesenie dôkazného bremena), prvoinštančný súd toto viedlo k presvedčeniu, že žalovaný mal tiež subjektívnu vedomosť, resp. mu mal byť známy úmysel predávajúceho pri odpredávaní nehnuteľnosti v rozsahu, že by nadobudol vedomosť o tom, že zmluva je uzatváraná s úmyslom ukrátiť akéhokoľvek veriteľa, teda nielen žalobcu. Žalovaný je blízkou osobou dlžníka, preto mohol mať subjektívne vedomosť o tom, že žalovaný ukracuje iného veriteľa. Strany kúpnej zmluvy sa dohodli na cene predávaných nehnuteľností 3.000 eur, ktorá mala byť vyplatená dlžníkovi žalobcu pri podpise zmluvy v hotovosti. Zmluvná voľnosť strán pri uzatvorení kúpnej zmluvy nie je právnym poriadkom zakázaná, resp. dojednanie, pri ktorom by bol nepomer medzi plnením a protiplnením pri kúpe nehnuteľnosti. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že rodinný dom, súp. č. XXX a pozemky v roku 1980 nadobudli rodičia štatutára žalovaného za cenu 54.454 eur, nie je dokladom o hodnote, ktorú mala sporná nehnuteľnosť v čase predaja v roku 2018. Predkladané potvrdenia a kúpne zmluvy obce B., ktoré mali preukázať obvyklú cenu v danej lokalite v rozhodnom čase realizácie dotknutého právneho úkonu sa viazali k pozemkom, ktoré neboli zastavanými plochami. Aj keď podľa potvrdenia obce B. X. bola stavba č. XXX na pozemku KNC parc. č. XXXX/X odstránená, nič to nemení na tom, že to nebolo premietnuté do evidencie v katastri nehnuteľností. Na základe uvedeného nebolo možné kúpnu cenu dojednanú medzi zmluvnými stranami vyhodnotiť ako trvalú či obvyklú, ktorá by neukracovala veriteľa/samotného žalobcu.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. júla 2023, č. k. 7Co/47/2023-164, rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) potvrdil ako vecne správny (výrok I.) a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že záver súdu prvej inštancie, že v danej konkrétnej prejednávanej veci boli na základe výsledkov vykonaného dokazovania naplnené zákonné podmienky odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 4 písm. b) a § 42b OZ, je správny. Preto v podrobnostiach poukazuje na vyslovené skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa plne stotožňuje a v dôvodoch svojho rozhodnutia na ne odkazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

2.2. Odvolací súd okrem iného poukázal na to, že závery súdu prvej inštancie prezentované v bode 22 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že žalovaný je synom P. T., ktorý je konateľom dlžníka - obchodnej spoločnosti ZVARSTAV SLOVAKIA, s.r.o., bolo

v zmysle spomenutej procesnej teórie a zákonných podmienok § 42b ods. 4 písm. b) OZ povinnosťou žalovaného preukazovať, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom vynaložil relevantnú činnosť, aby ukracujúci úmysel z výsledku tejto činnosti rozpoznal. Vychádzajúc zo zákonného ustanovenia § 42a ods. 4 písm. b) OZ a z nej vyplývajúcej teórie nesplnenia dôkaznej povinnosti žalovaného, vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie odvolací súd považoval za správne.

2.3. V súvislosti s odvolacou argumentáciou žalovaného zdôraznil, že považoval za správne i vyhodnotenie skutkových zistení ohľadom námietky žalovaného o ekvivalente kúpnej ceny vo vzťahu k vymáhanej pohľadávke. Nakoľko z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že na základe rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 8C/74/2019 z 8. decembra 2020 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 8Co/38/2021-379 z 27. júla 2021 ako exekučného titulu, ktorým bol dlžník - spoločnosť ZVARSTAV SLOVAKIA, s.r.o. zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 5.303,92 eura s príslušenstvom, sa v súčasnej dobe vedie exekučné konanie pod sp. zn. 154EX/963/01, pričom podľa zistení v prebiehajúcej súdnej exekúcii dlžník nevlastní žiadny majetok s výnimkou motorového vozidla z roku 2012, ktoré je blokové už predchádzajúcimi inými exekúciami, pričom jediným majetkom, ktorý v minulosti dlžník vlastnil bola práve nehnuteľnosť, ktorú previedol na žalovaného kúpnu zmluvou z XX. J. XXXX za kúpnu cenu 3.000 eur. Splnenie podmienok pre úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu podľa § 42a ods. 4 písm. b) Občianskeho zákonníka možno preukázať napr. predložením dôkazu o tom, že dlžník sa napadnutým úkonom zbavil majetku za cenu, ktorá je v hrubom nepomere k jeho skutočnej hodnote, a to vrátane zohľadnenia toho, o aký právny úkon sa jedná. Rovnako tak môže žalujúci veriteľ splnenie zákonných podmienok preukázať aj s poukazom na okolnosti, za ktorých bol napadnutý právny úkon uskutočnený, ak tieto tvrdenia podloží dôkazmi, z ktorých je možné vyvodiť skutočnú motiváciu dlžníka, t. j. zbaviť sa majetku a neplniť svoje záväzky voči veriteľom ako aj záver, že druhej strane musel byť zrejmy úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa. Už zo zistených okolností danej veci vyplýva, že dlžník v čase uskutočnenia právneho úkonu - kúpnej zmluvy z XX. J. XXXX, bol do uskutočnenia tohto právneho úkonu vlastníkom iba takéhoto majetku, z ktorého pohľadávka veriteľa mohla byť uspokojená, keď ďalej z výsledkov dokazovania vyplýva, že už v roku 2018 boli žalobcom vystavené predmetné faktúry z roku 2018 za vykonané právne služby, na základe ktorých si neskôr žalobca uplatňoval zaplatenie pohľadávky žalobou na súde, v ktorej bol nakoniec úspešný. Preto odvolací súd nepovažoval za dôvodnú obranu žalovaného, že ekvivalentom by mohla byť kúpna cena za predaj nehnuteľností, vychádzajúc z vyššie uvádzaných okolností prejednávanej veci, za ktorých (majetkového statusu dlžníka v danom čase) nemohla byť už z iného majetku dlžníka pohľadávka žalobcu uspokojená, a taktiež nie je zjavné zo správy v prebiehajúcej exekúcii, že dlžník disponuje aktívami - peňažnou hotovosťou, z ktorej by mohla byť pohľadávka žalobcu ako veriteľa uspokojená.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) dovolateľ videl jednak v porušení princípu rovnosti strán pri aplikácii procesnej povinnosti žalobcu tvrdenia skutočností, ktoré predpokladá hypotéza právnej normy v ustanovení § 42a ods. 1 OZ pre úspech pri uplatňovaní práva, ako aj nesprávnych skutkových zisteniach ohľadom uskutočnenia odporovateľného právneho úkonu. Žalovaný mal za to, že žalobca v konaní netvrdil skutočností, z ktorých by vyplývalo, že prevodom nehnuteľnosti kúpnu zmluvou došlo k takému zmenšeniu majetku dlžníka, pre ktorý nebolo možné uspokojiť jeho pohľadávku. Podľa dovolateľa súdy nižšej inštancie dospeli k skutkovému zisteniu, že dlžník v čase uskutočnenia právneho úkonu, t. j. uzatvorenia predmetnej kúpnej zmluvy bol vlastníkom iba takéhoto majetku, z ktorého mohla byť uspokojená pohľadávka veriteľa bez toho, aby žalobca takúto skutočnosť tvrdil. Okrem toho, kúpna zmluva bola uzavretá dňa XX. J. XXXX, ale správa súdneho exekútora bola až z 01. októbra 2022 (teda nie k stavu majetku dlžníka ku dňu XX. decembra XXXX). V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/13/2009, 3Cdo/2/2016 - subsidiarita!!!! a zdôraznil, že nižšie súdy sa nevysporiadali s vyššie uvedenou námietkou ohľadom nesplnenia povinnosti tvrdenia žalobcom.

3.2. Nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) namietal v súvislosti s riešením otázky „ukrátenia uspokojenia pohľadávky veriteľa (§ 421 ods. 1 OZ)“. Podľa žalovaného odvolací súd

právnym názorom ohľadom nedôvodnosti obrany žalovaného, že ekvivalentom by mohla byť kúpna cena za predaj nehnuteľnosti, prezentovaným v bode 5. odôvodnenia sa odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a to konkrétne od rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/181/2010, 2Obo/14/2020, 3Cdo/61/2008 a 8Cdo/124/2020. Zdôraznil, že odvolací súd nepovažoval za právne významnú ani otázku, či kúpna cena predstavovala zodpovedajúce protiplnenie, ani otázku, či protihodnotou kúpnu cenou došlo k zmenšeniu majetku dlžníka. Ako z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, právna otázka ukrátenia uspokojenia pohľadávky veriteľa je spojená s otázkami zmenšenia majetku dlžníka, jeho reálneho úbytku v majetkovej sfére dlžníka. Preto ak odvolací súd neuviedol právne argumenty, prečo napriek protiplneniu kúpnu cenou považoval prevod majetku kúpnu zmluvou za ukrátenie uspokojenia pohľadávky žalobcu, potom je jeho právny názor k obrane žalovaného nedôvodným a právne nesprávnym odklonom od vyššie uvedenej rozhodovacej praxe.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení uviedol, že považuje dovoláciu argumentáciu žalovaného za nedôvodnú a účelovú s cieľom ospravedlniť svoju nečinnosť v konaní a navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu potvrdil.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie podľa dovolacieho dôvodu § 420 písm. f) CSP treba považovať za prípustné a zároveň za dôvodné. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Takejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je (sú) dovolanie (-a) prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolanie je potom prípustné tiež proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (a inak aj podľa ďalších písmen rovnakého paragrafu) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k takejto procesnej vade skutočne došlo (v tejto súvislosti porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Úlohou dovolacieho súdu aj v tomto prípade bolo preto preskúmať opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní (primárne pred odvolacím súdom, sekundárne potom pred súdom prvej inštancie) došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Žalovaný videl nesprávny procesný postup na ujmu svojich práv na spravodlivý proces (i) v porušení princípu rovnosti strán pri aplikácii procesnej povinnosti žalobcu tvrdenia skutočností, ktoré predpokladá hypotéza právnej normy v ustanovení § 42a ods. 1 OZ pre úspech pri uplatňovaní práva, (ii) v nesprávnych skutkových zisteniach ohľadom uskutočnenia odporovateľného právneho úkonu a (iii) v nevysporiadaní sa nižšími súdmi s namietaním nesplnenia si žalobcom povinnosti tvrdenia skutočností, ktoré sa týkajú hypotézy právnej normy v § 42a ods. 1 OZ, konkrétne skutočností, ktoré sa týkajú podmienky ukrátenia uspokojenia pohľadávky veriteľa (t. j. prvoinštančný ani odvolací súd na túto

námietku neodpovedali).

10. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že sudy po vykonaní všetkých rozhodných dôkazov a ich vyhodnotení zistia riadne skutkový stav a po správnom výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že by boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a tým aj podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

11. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že nižšie sudy nezaujmu žiadne stanovisko k predloženým rozhodnutiam ústavného súdu či najvyššieho súdu, alebo že zistenie skutkového stavu je *prima facie* natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevypývajú (porov. I. ÚS 243/07), alebo ak je výklad a použitie príslušných zákonných ustanovení v rozpore s princípmi ústavnosti a spravodlivosti.

12. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inšancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocenčné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

13. Najvyšší súd na úvod pripomína, že jedným zo základných atribútov právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty [čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavy (ďalej len „ústavy“)], ktorej neopomenuteľnou súčasťou je aj dôvera jednotlivca v rozhodovaciu činnosť súdov.

14. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

15. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní žalovaného proti rozsudku súdu prvej inšancie nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Podľa § 387 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (odsek 2); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inšancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inšancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odsek 3).

17. Jedným zo záverov už dostatočne stabilizovanej judikatúry dovolacieho súdu, na ktorých ani v

prejednávanej veci nevznikol dôvod čokoľvek meniť, je aj ten, že možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a súvisiaca možnosť doplnenia (odvolacím súdom) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (tu možnosť majúca obvykle skôr povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá, resp. vytvorí) sú síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už spred čias nadobudnutia účinnosti CSP (tu pre prípad záujmu porovnaj § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného do 30. júna 2016 vrátane), v rámci rekodifikácie však zákonodarca do textu zákona výslovne vniesol aj to, čo už v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodit' z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň objektívne zrozumiteľne vysvetlil, prečo bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť. Tým samozrejme nie je (a ani nemôže byť) myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

18. Takto vnímanej konštrukcii argumentačnej povinnosti odvolacieho súdu však napadnuté rozhodnutie nezodpovedá. Predovšetkým je nutné konštatovať, že odvolací súd sa k námietkam žalovaného, viažucim sa k nosnej otázke povinnosti žalobcu tvrdiť skutočností, na základe ktorých by mohol súd vysloviť právny záver, že došlo k ukráteniu jeho pohľadávky, vyhol. Žalovaný v odvolaní namieta, že žalobca neuviedol žiadne tvrdenia, prečo by mala kúpna zmluva ukracovať uspokojenie jeho pohľadávky a neuviedol žiadne tvrdenie ani k skutočnosti prečo by kúpna cena nemala byť primeranou protihodnotou za prevedené nehnuteľnosti. Podľa namietania žalovaného žalobca k tomu neuniesol ani dôkazné bremeno, čo vzhľadom na absenciu tvrdenia ani nemohol. Žalobca tak nielen netvrdil, ale ani neprekázal skutočností, z ktorých by súd mohol urobiť právny záver, či došlo k ukráteniu uspokojenia jeho pohľadávky. Podľa žalovaného bez tvrdenia nie je dokazovanie, bez dokazovania nemôže byť skutkové zistenie a bez neho nemôže byť právny záver. Súd preto nesprávne posúdil procesnoprávnu zodpovednosť žalobcu za nesplnenie povinnosti tvrdenia a neunesenie dôkazného bremena, ktoré predpokladá hypotéza právnej normy pre záver, či došlo k ukráteniu pohľadávky. Súd tak postupoval nesprávne, keď napriek absencii tvrdenia žalobcu vyslovil záver, že bola splnená podmienka, že právny úkon bol uskutočnený v úmysle ukrátiť veriteľa, že úkonom, ktorým previedol dlžník nehnuteľnosti na blízku osobu zmenšil majetok, ukrátil na právach svojich veriteľov a kúpna cena nepredstavuje obvyklú cenu. Nevyvodenie procesnoprávnej zodpovednosti za nesplnenie povinnosti tvrdenia a dôkazného bremena žalobcom viedla k nesprávnemu právnemu posúdeniu pri vyslovení právneho záveru o ukrátení uspokojenia pohľadávky žalobcu a na základe toho k nesprávnej právnej aplikácii § 42a ods. 1 OZ ale aj k porušeniu rovnosti strán a jeho základného práva na spravodlivý proces (pozri odvolanie žalovaného).

19. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pritom vyplýva, že odvolací súd sa namiesto toho, aby podal relevantnú odpoveď na túto hlavnú a pre vec zásadnú odvolaciu argumentáciu, nesystémovo venoval hodnoteniu skutkových zistení ohľadom ekvivalentu kúpnej ceny vo vzťahu k vymáhanej pohľadávke a vykonanému dokazovaniu, z ktorého zistil, že sa vedie exekučné konanie pod sp. zn. 154EX/963/21 a v prebiehajúcej súdnej exekúcii dlžník - povinný nevlastní žiadny majetok s výnimkou motorového vozidla z roku 2012, ktoré je blokované už predchádzajúcimi inými exekúciami (ktoré skutočností mimochodom zistil súd prvej inštancie až zo správy súdneho exekútora o priebehu exekúcie zo dňa 01. 10. 2022 predloženej žalobcom až na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol vo veci samej - poznámka dovolacieho súdu), pričom jediným majetkom, ktorý v minulosti dlžník vlastnil bola podľa súdu práve nehnuteľnosť, ktorú previedol na žalovaného kúpnu zmluvou z XX. XX. XXXX za kúpnu cenu 3.000 eur. Odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú obranu žalovaného na základe podaného odvolania, že ekvivalentom by mohla byť kúpna cena za predaj nehnuteľností, vychádzajúc z vyššie uvádzaných okolností prejednávanej veci, za ktorých (majetkového statusu dlžníka v danom čase)

nemohla byť už z iného majetku dlžníka pohľadávka žalobcu uspokojená, a taktiež nie je zrejmé zo správy v prebiehajúcej exekúcii, že dlžník disponuje aktívami - peňažnou hotovosťou, z ktorej by mohla byť pohľadávka žalobcu ako veriteľa uspokojená. Napokon ani v uvedenom posúdení sa žalovaný nestotožnil s právnou argumentáciou odvolacieho súdu.

20. Uvedené preto vylučovalo akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že spomínaný postup odvolacieho súdu mal za následok zaťaženie konania (pred odvolacím súdom) tvrdenou tzv. zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami, ktoré nejde (bez ďalšieho) označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

21. Najvyššiemu súdu za opísaného stavu vecí preto neostávalo iné, než o dovolaní žalovaného podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 439 písm. a) a § 450 CSP rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia (t. j. zrušením rozsudku odvolacieho súdu, ktorým došlo k potvrdeniu prvoinštančného rozsudku, ako aj v časti trov konania - a vrátením mu vecí na ďalšie konanie, keďže v prípade dovolateľom opodstatnene vytýkanou vadou podľa § 420 písm. f) CSP konanie zaťažil práve odvolací súd a náprava vzniknutého stavu zrušením len jeho rozhodnutia sa zatiaľ javila postačujúcou).

22. Súčasťou konštantnej judikatúry dovolacieho súdu v prípadoch kumulácie dôvodov dovolania (a ich prípustnosti) podľa §§ 420 aj 421 CSP je záver, že pri konštatovaní výskytu namietanej vady zmätočnosti (vedúcej k obligatórnemu kasačnému rozhodnutiu) sa už dovolací súd prípadným nesprávnym právnym posúdením veci nezaobera (a teda v prípadoch druhovo totožných s tým v prejednávanej veci principiálne ani nehľadá správnu odpoveď na dovolaním nastolenú právnu otázku či aj viac takých otázok) a to aj vzhľadom k novšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, upozorňujúcej aj na ústavný rozmer zaujímania stanovísk najvyššieho súdu k právnym otázkam nastoľovaným dovolaniami v takýchto prípadoch.

23. Dovolací súd už ako posledné pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje. (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016) Opomenúť nemožno ani to, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimacy každého rozhodnutia súdu. preto preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu nedostatočnosť, resp. absencia argumentácie súdov sa obhájiť nedá, navyše ak z rozhodnutí nie je možné vyčítať pre vec zásadné skutočnosti z pohľadu odvolacej argumentácie žalovaného, ktorá sa potom pochopiteľne preniesla i do tej dovolacej, vrátane námietok nesprávneho právneho posúdenia, na ktoré odvolací súd rovnako musí vziať na zreteľ v rámci pre vec novej právnej argumentácie, pričom treba bezvýhradne trvať na tom, že práve odvolací súd (pokiaľ tak neurobil už súd prvej inštancie) má povinnosť poskytnúť naozaj pádne a dostatočne presvedčivé argumenty na podporu svojho právneho záveru o veci. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.